

Asia: VN/18505/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle digitaalista henkilöllisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi

Kommentit esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista yleisesti

Kommentit yleisesti esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi kaksi uutta lakia ja muutettavaksi kuutta voimassa olevaa lakia. Ehdotetuilla säännöksillä on tarkoitus tuottaa digitaalinen henkilöllisyystodistus, ulkomaalaisen digitaalinen asiointiväline ja luonnollisen henkilön tunnistusväline. Näiden avulla luonnollinen henkilö voisi osoittaa henkilöllisyytensä ja henkilöllisyyteen liittyviä tietoja sekä tunnistautua sähköisesti. Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen osalta on tarkoitus myös siirtyä kohti itsehallittavaa henkilötietojen esittämistä, joka tarkoittaa sitä, että henkilö vastaisi itseään koskevien viranomaisen vahvistamien tietojen käyttämisestä ja jakamisesta.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Mela) pitää kannatettavana ehdotettujen digitaalisten henkilöllisyyden palvelujen tuottamista. Yhä useammat yhteiskunnan palvelut siirtyvät digitaalisiksi, jolloin myös tarve digitaalisen henkilöllisyyden kehittämiseksi kasvaa. Mela pitää myös kannatettavana siirtymistä kohti itsehallittavaa henkilötietojen käsittelyä.

Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen kehittämisellä halutaan myös varautua EU-sääntelyn kehitykseen. Komissio on antanut kesäkuussa 2021 ehdotuksen eIDAS-asetuksen muuttamiseksi. Komission ehdotuksessa luodaan yhteinen lainsäädäntökehikko eurooppalaiselle digitaalisen identiteetin lompakkosovellukselle. Lompakkosovellusta voidaan tulevaisuudessa kehittää siten, että henkilö pystyisi esittämään sen avulla myös muita henkilöön liittyviä tietoja, kuten tiedon tutkinnon suorittamisesta tai ajooikeudesta. Nyt käsiteltävänä olevan ehdotuksen jatkovalmistelussa tulee varmistua siitä, että ehdotettu kansallinen sääntelykokonaisuus vastaa valmisteltavana olevaa eIDAS-asetuksen muutosta, jotta valitut toimintamallit täyttävät myös EU-asetuksen asettamat vaatimukset.

Esityksen mukaan lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023. Vaikka digitaalisen henkilöllisyystodistuksen, ulkomaalaisen asiointivälineen ja luonnollisen henkilön tunnistusvälineen käyttöönotto on harkinnanvaraista, asettaa lakien nopea voimaantulo paineita esimerkiksi asiointipalveluita tarjoavien toimijoiden suuntaan. Esityksen perusteella ei ole vielä täysin selvää, että millaisia ja minkä laajuisia muutoksia ehdotukset edellyttävät asiointipalveluihin ja tietojärjestelmiin. Mikäli ehdotetut lait astuvat voimaan 1.1.2023, jää muutoksiin varautumiseen hyvin vähän aikaa. Tästä syystä hankkeen edetessä on tärkeää huolehtia laajasta ja kattavasta tiedottamisesta, jotta eri toimijat voivat valmistautua tuleviin muutoksiin ja ottaa ne nopeasti ja tehokkaasti käyttöön.

Kommentit digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta

Mela pitää ehdotusta digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta kannatettavana. Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen käyttöönotto perustuu vapaaehtoisuuteen, joten vielä on mahdotonta ennustaa, miten laajalti digitaalinen henkilöllisyystodistus tulee käyttöön. Koska digitaalinen henkilöllisyystodistus takaa kuitenkin parhaillaan joustavan ja sujuvan henkilötietojen osoittamisen, tulee henkilöllisyystodistuksen ja siihen liittyvien teknisten alustojen helppokäyttöisyys varmistaa, jotta mahdollisimman moni pystyy sitä halutessaan hyödyntämään.

Kannatettavaa on myös se, että digitaalisen henkilötodistuksen käyttäminen on ilmaista eikä sen käyttäminen ole sidoksissa maksullisiin asiakassuhteisiin. Hankintakustannukset tulee kuitenkin pyrkiä pitämään mahdollisimman alhaisina, jotta erilaisissa asemissa olevat henkilöt pystyvät halutessaan hankkimaan digitaalisen henkilöllisyystodistuksen.

Ehdotuksella pyritään kohti järjestelmää, jossa henkilö saa itse päättää mitä henkilötietoja hän itsestään jakaa. EU:n lompakkoasetuksen myötä itsehallittavien tietojen määrää on tarkoitus huomattavasti lisätä. Nyt käsiteltävänä olevassa lakipaketissa olisi hyvä ennakkollisesti huomioida lisääntyvän itsehallittavan tiedon määrä tulevaisuudessa, ja ottaa jo tässä kohtaa kantaa siihen, mikä on yksilön vastuu omista tiedoistaan ja niiden luovuttamisesta.

Ehdotuksen mukaan digitaalinen henkilöllisyystodistus olisi henkilöllisyyden sekä vahvistettujen tietojen osoittamiseen sähköisessä asiointissa ja käyntiasiointissa tarkoitettu henkilöllisyystodistus. Käyntiasiointin merkitys on nykyään huomattavasti sähköistä ja puhelinasiointia vähämerkitysisempää. Tästä syystä jatkokehityksessä tulisi selvittää mahdollisuutta kehittää digitaalista henkilöllisyystodistusta ja siihen liittyviä teknisiä ratkaisuja kohti mallia, jota voitaisiin hyödyntää myös puhelinasiointissa.

Kommentit ulkomaalaisen digitaalisesta asiointivälineestä

Esityksen mukaan ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen tarkoituksena on mahdollistaa ulkomaiseen henkilöllisyysasiakirjaan perustuvien henkilötietojen esittäminen sähköisessä asiointissa, ehkäistä rinnakkaisten henkilöllisyyksien muodostumista asiointitapahtumissa ja viranomaisrekistereissä, sekä lisätä esitettävien tietojen luotettavuutta. Mela pitää näitä tavoitteita kannatettavina. Kannatettavaa on myös se, että ulkomaalaisen digitaalisella asiointivälineellä

varaudutaan eIDAS-asetuksen uudistukseen sekä vastataan tarpeeseen kehittää henkilöllisyyteen liittyviä palveluita rajat ylittävissä tilanteissa.

Esityksessä mainitaan sivulla 23, että "ulkomaalaisen tunnistusväline olisikin ensisijassa tarkoitettu julkisen sektorin digitaalisten palvelujen käyttöön ja yksityinen sektori hyödyntää sitä, mikäli tämä nähdään tarkoituksenmukaiseksi". Toisaalta esimerkiksi sivulla 64 todetaan, että "ulkomaalaisen digitaalinen asiointiväline mahdollistaisi henkilöllisyyden ja vahvistettujen tietojen osoittamisen tunnistauduttaessa sekä julkisen että yksityisen sektorin sähköisen asioinnin palveluihin". Esityksessä tulisi tarkentaa, että missä asiointivälinettä voidaan käyttää ja milloin asiointivälineen käyttäminen yksityisen sektorin sähköisen asioinnin palveluissa katsotaan tarpeelliseksi.

Esityksen mukaan ulkomaalaisen digitaalinen asiointiväline olisi tarkoitettu henkilöllisyyttä koskevien sekä muiden vahvistettujen tietojen osoittamiseen sähköisessä asiointissa. Asiointivälinettä ei siis voisi käyttää käyntiasioinnissa eikä kyseessä olisi vahva sähköinen tunnistusväline. Jatkokehittelyssä olisi syytä selvittää mahdollisuutta hyödyntää ulkomaalaisen digitaalista asiointivälinettä myös käyntiasioinnissa ja mahdollisesti kehittää asiointivälinettä kohti vahvaa sähköistä tunnistusvälinettä. Mela katsoo tämän tarpeelliseksi, koska Melaan sovelletaan lakia digitaalisista palveluista. Laissa digitaalisten palvelujen tarjoamisesta on todettu tunnistautumisen osalta, että jos on mahdollista saada salassa pidettäviä tietosisältöjä nähtäväksi ja käytettäväksi, palvelun käyttäjä on tunnistettava hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain 3 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua luonnollisen henkilön tunnistuspalvelua, vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista tai painavasta perustellusta syytä muuta vastaavaa tietoturvallista tunnistuspalvelua käyttämällä. Näin ollen Melan käsityksen mukaan tahot, joihin digipalvelulakia sovelletaan, eivät voisi edellä mainituissa tilanteissa hyödyntää ulkomaalaisen digitaalista asiointivälinettä sähköisissä asiointipalveluissaan, koska asiointiväline ei tasoltaan vastaa vahvaa tunnistautumista.

Kommentit luonnollisen henkilön tunnistusvälineestä

Esityksen mukaan luonnollisen henkilön tunnistusväline toimisi vaihtoehtona digitaalisen henkilöllisyystodistuksen sähköisen tunnistautumisen ominaisuudelle sellaisille henkilöille, joilla ei ole mahdollisuutta tai halua käyttää mobiilisovellusta. Luonnollisen henkilön tunnistusvälineen avulla henkilöllä olisi mahdollisuus päästä ja tunnistautua viranomaisen sähköisiin palveluihin. Koska tunnistusväline on tarkoitettu ottaa käyttöön vain viranomaisen sähköisissä palveluissa, sen käyttöönotto ei vaikuta Melaan. Mela pitää kuitenkin hyvänä ja kannattamisen arvoisena luonnollisen henkilön tunnistusvälineen käyttöönottoa, koska sillä voidaan turvata yhtäläiset mahdollisuudet sähköisten palveluiden käyttämiseen myös niille, jotka eivät toimintarajoitteista tai muista syistä johtuen voi tai halua ottaa käyttöön mobiilisovellusta, joka mahdollistaisi digitaalisen henkilöllisyystodistuksen käyttämisen.

Kommentit ehdotetusta toimintamallista ja viranomaisten tehtävistä palveluiden tuottajina

-

Esitysluonnokseen sisältyvät säädösehdotukset ja niiden perustelut

Kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta sekä esitetystä sääntelystä yleisesti

-

Kommentit ehdotuksesta Digi- ja väestötietoviraston digitaalisen henkilöllisyyden palveluista annettavaksi laiksi

Ehdotetun lain 15 §:n mukaan ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen hakija voisi hakea asiointivälinettä joko henkilökohtaisesti Digi- ja väestötietovirastosta tai sitten etärekisteröintiprosessin kautta. Esityksen mukaan käyntiasioinnin kautta hankitun asiointivälineen varmuusluokka voisi olla korkeampi kuin etärekisteröintiprosessin kautta hankitun asiointivälineen. Henkilö voisi kuitenkin etärekisteröinnin jälkeen käydä henkilökohtaisesti tunnistautumassa viranomaisen luona, jolloin asiointivälineen varmuustasoa on mahdollista korottaa.

Esityksen mukaan asiointipalvelun tarjoaja voi päättää, että minkä varmuustason asiointivälineen se hyväksyy. Mela pitää kannatettavana etärekisteröintiprosessia, jonka avulla henkilö voi saada asiointivälineen paikasta riippumatta, jo esimerkiksi ennen Suomeen saapumista. Asiointivälineen hankkimisprosessissa tulee kuitenkin huolehtia riittävästä tiedottamisesta, jotta asiakas ymmärtää, että etäprosessin kautta hankittu asiointiväline ei välttämättä ole varmuustasoltaan riittävä kaikkiin asiointipalveluihin. Käytännössä nämä tilanteet voivat olla harvinaisia, mutta prosessien välinen ero saattaa aiheuttaa asiakkaisissa hämmennystä. Mela pitää haastavana sitä, että asiointipalvelut joutuvat itse määrittelemään sen, minkä tasoisen asiointivälineen ne hyväksyvät. Tarkoituksenmukaista voisi olla säännellä asiasta vastaavatyypillisesti kuin digitaalisista palveluista annetun lain 2 luvun 6 §:ssä on tehty, eli säätää erikseen tiedoista, jotka edellyttävät korkeamman varmuustason asiointivälineen käyttämistä. Tällöin harkita ei jäisi kokonaisuudessaan asiointipalveluita tarjoaville toimijoille.

Kommentit ehdotuksesta digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta annettavaksi laiksi

Ehdotetun lain 3 §:n perusteluissa (s. 68) todetaan, että "poliisi myöntäisi oikeuden käyttää digitaalista henkilöllisyystodistusta samalla, kun se myöntää henkilölle passin tai henkilökortin". 3 §:n perustelut jättävät tulkinnanvaraiseksi sen, että onko sellaisilla henkilöillä suoraan oikeus digitaaliseen henkilöllisyystodistukseen, joilla on ennen ehdotetun lain voimaantuloa myönnetty suomalainen passi tai henkilökortti vai myönnetäänkö oikeus digitaaliseen henkilöllisyystodistukseen vasta, kun henkilölle myönnetään uusi passi tai henkilökortti. Lain 6 §:ssä on kuitenkin todettu, että "digitaalisen henkilöllisyystodistuksen voi ottaa käyttöön henkilö, jolla on voimassa oleva suomalainen passi tai henkilökortti". Korkean käyttöasteen saavuttamiseksi on tärkeää, että digitaalisen henkilöllisyystodistuksen voi ottaa käyttöön mahdollisimman nopeasti ehdotetun sääntelykokonaisuuden tultua voimaan eikä esimerkiksi vasta, kun henkilö hakee vanhentuneen passin tai henkilökortin tilalle uutta.

Ehdotetun lain 10 §:n 2 momentin mukaan "tarvittaessa tietoja vastaanottava luottavalla osapuolella on oikeus tarkastaa digitaalisen henkilöllisyystodistuksen haltijan ydinidentiteetin todisteen voimassaolon Digi- ja väestötietoviraston digitaalisen henkilöllisyyden palveluista annetun lain 13 §:n 1 momentissa tarkoitettua ydinidentiteetin todisteiden rekisteristä". Säännöksen perustelujen mukaan tarkastaminen tapahtuisi käytännössä tarkastussovelluksen tai luottavan osapuolen järjestelmässä olevan lukijarajapinnan kautta. Perusteluissa on myös todettu, että

"ydinidentiteetin todisteen voimassaolon tarkastaminen ei olisi tarpeen kaikissa tapauksissa ja tästä syystä sitä ei säädettäisi pakolliseksi". Tarkastamista ei katsottaisi tarpeelliseksi esi-merkiksi silloin, kun tarkastajalle riittäisi kasvokuvan ja luovutettujen tietojen liitoksen ja allekirjoitusten varmistaminen. Säännöksen perusteluja tulisi tarkentaa sen osalta, että siitä käy selvästi ilmi, onko tietoja vastaanottavalla luottavalla taholla kuitenkin aina oikeus halutessaan tarkistaa tiedot, mikäli se itse kokee tämän tarpeelliseksi.

Ehdotetun lain 11 §:ssä säädellään digitaalisen henkilöllisyystodistuksen haltijan velvollisuuksista. Pykälän 1 momentissa säädetään henkilöllisyystodistuksen haltijan huolellisuusvelvollisuudesta. Säännöksen perusteluissa ei ole tarkennettu, että mitä huolellisuusvelvollisuuden rikkomisesta seuraa. Ottaen huomioon siirtymisen kohti itsehallittavia tietoja ja tällaisten tietojen kasvavan määrän tulevaisuudessa, olisi perusteluissa tarpeen vielä selvittää henkilön velvollisuuksia ja niiden rikkomisen seurauksia.

Kommentit muuhun ehdotettavaan lainsäädäntöön

Ehdotetun lain 12 e §:n mukaan "digitaalisen henkilöllisyyden palvelujen tarjoajan on tarjottava maksutta Digi- ja väestötietoviraston digitaalisen henkilöllisyyden palveluista annetun lain 4 §:ssä tarkoitetun digitaalisen henkilöllisyyden tietojärjestelmän käyttöoikeutta tunnistusvälityspalvelun tarjoajille siten, että ne voivat välittää digitaaliseen henkilöllisyystodistukseen perustuvia tunnistustapahtumia sähköiseen tunnistukseen luottavalle osapuolelle".

Mela pitää säännöstä erittäin kannatettavana, koska säätämällä digitaalisen henkilöllisyyden palvelujen tarjoajan velvollisuudesta tarjota palvelunsa tunnistusvälityspalvelun tarjoajalle välitettäväksi varmistetaan, että asiointipalvelut voivat edelleen hankkia asiakkaidensa tunnistuksen kootusti tarvitsematta erillisiä teknisiä rajapintoja tai erillistä sopimusta digitaalisen henkilöllisyyden palvelujen tarjoajan kanssa. Tämä vähentää asiointipalveluun ja muihin järjestelmiin tehtäviä muutoksia, jotka puolestaan vähentävät kustannuksia, joita uudistuksista syntyy.

Kommentit henkilötietojen käsittelyä koskevista sääntelyratkaisuista sekä tietosuojaa koskevista kysymyksistä

Kappaleessa 4.2.1.3 on todettu, että "asiointitilanteessa asiointipalvelu pyytää varmennettuja henkilötietoja, jotka digitaalisen henkilöllisyystodistuksen käyttäjän tulee esittää. Osa tiedoista on pakollisia ja osa vapaaehtoisia". Esityksen mukaan "digitaalisen henkilöllisyystodistuksen käyttöliittymän tulee osoittaa käyttäjälle mille asiointipalvelulle tietoja ollaan osoittamassa ja muutoinkin tukea käyttäjää päätöksen tekemisessä". Tietosuojalainsäädäntö kieltää keräämästä rekisteröidystä sellaista tietoa, joka ei ole tarpeellista asian käsittelyn kannalta. Näin ollen käyttöliittymä tulee suunnitella niin, että se ei mahdollista tällaisten vapaaehtoisten ja tarpeettomien tietojen antamista vastaanottajalle. Pelkkä käyttöliittymään sisältyvä ohjeistus ja asiakkaan tukeminen päätöksenteossa ei ole riittävää tietosuojalainsäädännöllisestä näkökulmasta.

Kommentit esityksen perustuslakia ja säätämisyjärjestystä koskevista kysymyksistä

-

Kommentit esityksessä esitetystä alustavasta kilpailuoikeudellisesta arviosta

-

Kommentit muista esitykseen ja sen valmisteluun liittyvistä oikeudellisista kysymyksistä

-

Vaikutusten arviointi

Kommentit vaikutusten arvioinnista yleisesti

-

Kommentit taloudellisista vaikutuksista

-

Kommentit vaikutuksista viranomaisten toimintaan

-

Kommentit muista yhteiskunnallisista vaikutuksista ja ympäristövaikutuksista

-

Millaisia vaikutuksia ehdotetulla sääntelyllä olisi oman organisaationne tai toimialanne näkökulmasta?

Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen käyttöönotto tulee aiheuttamaan kustannuksia. Kustannusten suuruus tulee riippumaan siitä, kuinka suuria järjestelmätekniisiä muutoksia uudistusten käyttöönottamiseksi vaaditaan. Tämän lisäksi lisäkustannuksia voi aiheutua esimerkiksi asiakasneuvonnasta, koska uudet palvelut ja toimintamallit tulevat todennäköisesti aiheuttamaan asiakaskyselyitä. Tästä syystä lainsäädäntöhankkeeseen liittyvästä riittävästä ja selkeästä tiedottamisesta on huolehdittava, jotta tiedottamisvastuu ei jää palveluita hyödyntäville yrityksille.

Käyntiasioinnin osalta kustannuksia voi syntyä sellaisten mobiililaitteiden hankinnasta, joilla pystytään tarkastamaan asiakkaan henkilöllisyystodistus käynnin yhteydessä. Mikäli tarkastamiseen ei käytetä mobiililaitetta ja mobiilisovellusta, voidaan tarkastukseen käyttää myös teknistä rajapintaa. Tämä todennäköisesti edellyttää järjestelmämuutoksia, joiden kustannukset ovat todennäköisesti mobiililaitteiden hankintaa korkeammat.

Huomion arvoista on myös se, että digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja ulkomaalaisen asiointivälineen käyttöönotto on harkinnanvaraista eli näiden palveluiden hyödyntäminen ei tule pakolliseksi. Asiakaspalvelun sekä digitaalisen kehityksen näkökulmasta uusien toimintamallien käyttöönotto on kuitenkin todennäköisesti välttämätöntä, joten myös muutoksista aiheutuvat kustannukset konkretisoituvat.

Kohdennetut kysymykset vaikutusten arvioinnin tarkentamiseksi jatkovalmistelun aikana (lausunnonantaja voi valita itselleen soveltuvat teemat)

Julkishallinnon toimijoita pyydetään arvioimaan, millaisia määräraha vaikutuksia (esimerkiksi järjestelmäkustannuksia tai henkilöstökustannuksia) esitetyllä lainsäädännöllä ja ratkaisulla arvioidaan olevan organisaatiossa sekä ottamaan kantaa ovatko muutokset hoidettavissa nykyisten määrärahojen puitteissa vai vaativatko ne lisämäärärahoja.

-

Kiellettyä valtiontukea ja kilpailuneutraliteettia koskevia kysymyksiä on käsitelty valmistelun aikana, mutta näitä kysymyksiä ei ole kyetty arvioimaan tyhjentävästi. Miten arvioisitte näitä kysymyksiä ja miltä osin esitettyä arviota olisi erityisesti tarkennettava? Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotuksilla olevan kilpailulle sekä olemassa olevien että tulevaisuudessa kehittyvien palveluiden näkökulmasta?

-

Vastaavatko suunnitellut ratkaisut asiointipalveluiden tarpeeseen?

-

Miten arvioitte ehdotusten vaikuttavan tunnistuksen hyödyntäjien toimintaan, esimerkiksi asiointipalveluiden tarjoajiin? Onko ehdotuksella vaikutuksia esimerkiksi sähköisen tunnistamisen käyttöön, liiketoiminnan kannattavuuteen tai investointien tarpeeseen?

Ehdotukset synnyttävät tarpeen tehdä muutoksia asiointipalveluihin. Vaikutusten arviointi on kuitenkin vielä tässä vaiheessa haastavaa, koska esityksestä ei käy yksiselitteisesti ilmi, että millaisia teknisiä muutoksia rajapintoihin tai tietojärjestelmiin vaaditaan uusien digitaalisten henkilöllisyyspalvelujen käyttöönottamiseksi. Kuten esityksessäkin on todettu, mikäli osa tai kaikki mahdollisesti vaadittavista muutoksista voidaan toteuttaa nykyisten tunnistusvälinepalvelujen toimesta, asiointipalveluun ei välttämättä tarvitse tehdä merkittäviä muutoksia. Ehdotuksilla tulee kuitenkin olemaan kustannusvaikutuksia asiointipalveluiden tarjoajiin, mutta kustannusten suuruus selviää todennäköisesti vasta, kun uudet toimintamallit otetaan käyttöön.

Millaisia teknisiä toteutuksia tai hankintoja digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen hyödyntäminen osaltanne tai toimialallanne edellyttäisi sähköisessä ja/tai käyntiasioinnissa? Miten tämä vertautuu tunnistuspalveluiden ostoon luottamusverkoston toimijoilta?

Sähköisessä asiointiasioinnissa digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen hyödyntäminen edellyttäisi muutosten tekemistä asiointipalveluun sekä mahdollisesti muita järjestelmämuutoksia.

Käyntiasioinnin osalta asiointipisteen virkailijalle tulee hankkia mobiililaite, jolla hän voi tarkastaa asiakkaan henkilöllisyyden. Vaihtoehtoisesti tarkastusrajapinnan käyttäminen käyntiasioinnissa edellyttäisi teknisiä muutoksia käyttöjärjestelmiin.

Mitä vaikutuksia digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen tarjoamisella yksityisen sektorin käyttöön on nykyiseen tunnistuspalveluiden hankintaan luottamusverkoston palveluntarjoajilta?

-

Onko esityksellä vaikutuksia uusien yksityisen sektorin tunnistusvälineiden tai -palveluiden tarjonnan syntymiseen luottamusverkostossa tai sen ulkopuolella?

-

Millä tavoin arvioitte esitettyjen ratkaisujen vaikuttavan nykyisten vahvan sähköisen tunnistamisen palveluntarjoajien liiketoimintaan? Onko tähän vaikutusta sillä, missä määrin ja kuinka kauan palveluntarjoajille maksettaisiin tunnistustapahtumista julkisen sektorin palveluihin tai sillä, onko digitaalinen henkilöllisyystodistus luottamusverkostotoimijoiden hyödynnettävissä maksutta?

-

Millä tavoin arvioitte ehdotusten vaikuttavan ulkomaisiin yrityksiin ja asiointipalveluihin?

-

Miten esitetyt ratkaisut ja ehdotettava sääntely vastaavat erityisryhmien tarpeisiin erilaisissa asiointitilanteissa? Onko yhdenvertaisuus otettu riittävästi huomioon?

Luonnollisen henkilön tunnistusväline lisää eri ryhmien yhdenvertaisuutta, koska tunnistusväline on suunnattu henkilöille, jotka eivät joko halua tai pysty käyttämään mobiililaitetta. Kaiken kaikkiaan sekä digitaalisen henkilöllisyystodistuksen, ulkomaalaisen asiointivälineen että luonnollisen henkilön tunnistusvälineen osalta tulee pyrkiä varmistamaan näiden palveluiden helppokäyttöisyys ja esteettömyys.

Mela pitää kannatettavana ja yhdenvertaisuutta lisäävänä sitä, että digitaalisen henkilöllisyystodistuksen, ulkomaalaisen asiointivälineen ja luonnollisen henkilön tunnistusvälineen hankinta ei ole sidoksissa maksullisiin asiakassuhteisiin, vaan nämä ovat julkisen sektorin tarjoamia palveluja, joiden käyttö on maksutonta.

Hankintakustannukset tulee myös pitää mahdollisuuksien mukaan alhaisina, jotta mahdollisimman monella on todellisuudessa mahdollisuus ottaa nämä digitaalisen henkilöllisyyden palvelut halutessaan käyttöön.

Arvioitko, että hankkeessa esitetty ratkaisu parantaa alle 15-vuotiaiden mahdollisuuksia sähköiseen asiointiin? Mahdollistavatko ratkaisut sen, että asiointipalvelut voivat halutessaan huomioida palvelussaan henkilön iän? Onko alaikäisten asiointimahdollisuuksien mahdollisella laajenemisella vaikutuksia asiointipalveluiden tuottamiseen?

-

Millä tavoin arvioitte, että esitys vaikuttaa ulkomaalaisten henkilöiden mahdollisuuksiin käyttää asiointipalveluita Suomessa tai ennen maahan saapumista? Millaisia vaikutuksia esityksellä on työntekijöiden liikkuvuuteen?

-

Onko tietoturvallisuutta ja tietosuojaa koskevat kysymykset mielestänne otettu riittävästi huomioon esitetyissä ratkaisuissa ja ehdotetussa sääntelyssä?

-

Muut kommentit

Mela kiittää valtiovarainministeriötä mahdollisuudesta lausua asiassa.

Jatkovalmistelussa ja lakien voimaantullessa on tärkeää panostaa selkeään, yksinkertaiseen ja kattavaan tiedottamiseen, jotta hankkeen tarkoitukset ja toteuttamistavat tulevat laajalti loppukäyttäjien tietoisuuteen.

Mäkinen Noora
Maatalousyrittäjien eläkelaitos